

Monumentnummer*: 511556

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **13 oktober 1999**
Kadaster deel/nr **82741/76**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Doorn	Utrechtse Heuvelrug	Utrecht		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Doorn	A			1180
Doorn	A			4090
Doorn	A			8254
Doorn	A			8347
Doorn	A			8348
Doorn	A			8349
Doorn	A			8350
Doorn	A			8355
Doorn	A			8356
Doorn	A			8357
Doorn	A			8358
Doorn	A			7064
Doorn	A			7062
Doorn	A			385
Doorn	A			1998
Doorn	A			7061
Doorn	A			2683
Doorn	A			7885
Doorn	A			7059
Doorn	A			7065

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Doorn	A			383
Doorn	A			7060
Doorn	A			457
Doorn	A			7010
Doorn	A			7272
Doorn	A			7009
Doorn	A			7007
Doorn	A			382
Doorn	A			384
Doorn	A			6504
Doorn	A			6968
Doorn	A			7886
Doorn	A			7271
Doorn	A			6670
Doorn	A			2684
Doorn	A			7884
Doorn	A			7063
Doorn	A			6506
Doorn	A			6131

*Omschrijving***

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Moersbergen. De oprijlaan en tevens hoofdas van de aanleg wordt gevormd door een ca.800 meter lange met eiken beplante laan, die enkele graden naast de as van het huis is georiënteerd. Aan het eind van de negentiende eeuw is de laan met een westwaartse bocht verlegd, maar de perspectiefwerking van de laan als zichtas op het huis is behouden door de aanleg van een verdiepte weide voor het huis. Deze weide met aha-effect zorgt voor een verrassend landschapselement. Van de achttiende-eeuwse aanleg (zie kaart 1706) resteren naast de oprijlaan, ook de laan aan de westzijde (Leeuwenburgerlaan) en de noordgracht. De aanleg in landschapsstijl is in twee fasen te onderscheiden. In de periode tussen 1824 en 1832 is de omgrachting tot een vijverpartij vergraven en het parkbos met slingerpaden ten zuiden van het huis aangelegd (zie kadastrale kaart 1829), tevens is het voorplein, na de sloop van de dienstwoningen, omgevormd tot een open ruimte (zie litho P.J. Lutgers 1869). In de periode tussen 1900 en 1925 is het sterrenbos, dat in 1869 nog gaaf aanwezig was, in een landschapspark getransformeerd en is in het parkbos ten zuiden van het huis een doorzicht naar de Gooyerdijk gecreëerd. Ten westen van de oprijlaan ligt een coulissenlandschap met open weiden afgewisseld bospartijen. De grote weide schuin voor het huis werd oorspronkelijk doorsneden door een rechte laan, in het verlengde van de oost-west laan van het sterrenbos. Deze laan wordt aan de westzijde beëindigd door een heuvel (oorspronkelijk een ijskelder/uitzichtspunt). Direct aan de westwaartse bocht liggen het koetshuis en een dienstwoning, ook de moestuin is hier sinds de negentiende-eeuws gesitueerd. Ten oosten van de oprijlaan ligt het parkbos, dat in de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

tweede helft van de achttiende eeuw als een sterrenbos is aangelegd en rond 1900 met slingerende lanen is ingericht (waarvan thans de noord-oost laan resteert). De kern van de aanleg in landschapsstijl, geflankeerd door weilanden, is rondom het huis gelegen met een enkel slingerpad, boomgroepen en solitaire. Rond 1824 is de dubbele gracht vergraven tot een niervormige vijverpartij met wormvormig uitsteeksel aan de westzijde en een ovaal eiland aan de oostzijde. Vanaf het huis loopt een oostwaartse zichtas over de waterpartij naar de weilanden. Ter plaatse van de huidige boomgaard werd deze as gevat in een zichtlaan (zie kadastrale kaart 1829), die thans niet meer aanwezig is. De noordgracht is als formeel element behouden en functioneert enigszins als 'grand canal'. Achter het kasteel is rond 1925 een zichtas naar de Gooyerdijk uitgespaard, omsloten door een zich verwijdende en vernauwende, grillig gevormde bosrand. De Gooyerdijk vormt van oudsher de zuidgrens van de buitenplaats.

Waardering

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG behorende tot de buitenplaats Moersbergen van algemeen belang:

- vanwege de bij de buitenplaats behorende parkaanleg in landschapsstijl, waarin de oprijlaan als karakteristiek 18de-eeuws formeel element gehandhaafd is;
- vanwege de gaaf bewaarde elementen in landschapsstijl, zoals de niervormige vijverpartij met eiland en de verdiepte weide voor het huis, die door zijn aha-effect een bijzonder en uniek onderdeel vormt;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang met de verschillende onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg